Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2024/5658

23.9.2024.

OLAF UZRAUDZĪBAS KOMITEJAS DARBĪBAS PĀRSKATS – 2023

(C/2024/5658)

Komitejas locekļi

Teresa Anjinho
OLAF Uzraudzības komitejas priekšsēdētāja
Komitejas locekle kopš 2022. gada 23. septembra

Bijusī ombuda vietniece un neatkarīga cilvēktiesību eksperte, Portugāle

Dušan Sterle
Komitejas loceklis kopš 2022. gada 28. marta

Bijušais Slovēnijas Republikas Budžeta uzraudzības biroja direktors, Finanšu ministrija, Slovēnija

Marita Salgrāve
Komitejas locekle kopš 2022. gada 23. septembra

Bijusī Valsts kontroles padomes locekle un Revīzijas departamenta direktore, Latvija
Bijusī Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (ESIF starpniekinstitūcija) izpilddirektore, Finanšu ministrija, Latvija

Angelo Maria Quaglini
Komitejas loceklis kopš 2022. gada 23. septembra

Revīzijas palātas tiesnesis, Itālija

Thierry Cretin
Komitejas loceklis kopš 2022. gada 9. septembra

Bijušais Francijas tiesu sistēmas darbinieks (izmeklēšanas tiesnesis, prokurora vietnieks, virsprokurors) Bijušais Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ĢD un Migrācijas un iekšlietu ĢD direktors

Priekšvārds

Pēc pielāgošanās perioda pēc tam, kad Uzraudzības komiteja 2022. gadā tika pilnībā atjaunota, tā 2023. gadā sāka padziļinātas pārdomas par tās darba metodēm un darba plānu, prioritātēm un galvenajām problēmām, kas jārisina tās pilnvaru laikā. Gadu iezīmēja arī komitejas pašreizējā darba sākšana pie *OLAF* pārskatītajām pamatnostādnēm par izmeklēšanas procedūrām (PIP), kā arī svarīgais fakts, ka tika pabeigta pirmā analīze par papildu izmeklēšanām, ko *OLAF* veicis kopš Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveides.

Pēc vairākkārtējas viedokļu apmaiņas starp komiteju un *OLAF*, kas vienmēr notika konstruktīvā gaisotnē, *OLAF* ģenerāldirektors 2023. gada novembrī saskaņā ar *OLAF* regulas 17. panta 8. punktu oficiāli lūdza komiteju sniegt savus apsvērumus par jaunajām PIP, kuras *OLAF* plāno pieņemt 2024. gadā. Komitejas uzskatā PIP pārskatīšana ir ļoti svarīgs *OLAF* uzdevums, jo tās rezultātā būtu jāpieņem atjauninātas, detalizētas, skaidras un visaptverošas pamatnostādnes. Minētajās pamatnostādnēs būtu jāizvērtē visas norises kopš pašreizējo PIP pieņemšanas, daudzie komitejas pēdējos gados izdotie ieteikumi un sadarbība ar *EPPO* plašākā ES krāpšanas apkarošanas arhitektūrā.

Vienlaikus, lai gūtu labāku izpratni par *OLAF* mainīgo sadarbību ar *EPPO*, komiteja 2023. gada jūlijā lūdza *OLAF* ģenerāldirektoru iesniegt sarakstu ar visām papildu izmeklēšanām, ko *OLAF* ir sācis kopš *EPPO* darbības sākuma. Pamatojoties uz sarakstu ar 70 papildu izmeklēšanām, ko *OLAF* veicis kopš 2021. gada jūnija, kad *EPPO* sāka darboties, komiteja 2023. gada decembrī pieņēma atzinuma projektu par *OLAF* papildu izmeklēšanām. Atzinums oficiāli tika pieņemts 2024. gada februārī. Ar minēto atzinumu komiteja veica pirmo padziļināto analīzi par *OLAF* veiktajām vairāk nekā 40 pabeigtajām papildu izmeklēšanām. Savos secinājumos komiteja atzinīgi novērtēja gan *EPPO*, gan *OLAF* par to patiesajiem centieniem panākt, lai šis jaunais mehānisms būtu veiksmīgs cīņā pret krāpšanu. Minēto lietu analīze parādīja abu pušu apņemšanos un profesionālo attieksmi. Komiteja sniedza *OLAF* divus ieteikumus, lai stiprinātu pārredzamību un labu administratīvo praksi attiecībā uz to, kā notiek sadarbība un informācijas apmaiņa ar *EPPO*.

Ņemot vērā to, ka papildu izmeklēšanas jēdziens noteikti attīstīsies vēl vairāk, atspoguļojot *OLAF* gūto pieredzi šajā jomā, komiteja nolēma turpināt *OLAF* papildu izmeklēšanu uzraudzību katru gadu. Tā mērķis ir sniegt ES likumdevējam un ieinteresētajām personām papildu ieskatu par papildu izmeklēšanu veikšanu un par to, ka šīs izmeklēšanas ir svarīgs instruments sadarbībā starp diviem galvenajiem ES krāpšanas apkarošanas arhitektūras pīlāriem. Šīs atziņas būs noderīgas gaidāmajā *EPPO* regulas un *OLAF* regulas pārskatīšanā.

Komiteja 2023. gada maijā pieņēma Atzinumu Nr. 1/2023 par *OLAF* provizorisko 2024. gada budžetu. Komiteja apzinājās, ka budžets ir sagatavots, ņemot vērā pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam un Komisijas īstenoto visu administratīvo izdevumu stingru izskatīšanu. Pēc rūpīgas analīzes un viedokļu apmaiņas ar *OLAF* komiteja: i) atgādināja, ka *OLAF* ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt pienācīgus cilvēkresursus, lai saglabātu augstu snieguma līmeni; ii) uzskatīja, ka provizoriskais budžets atbilst paziņotajām vajadzībām; un iii) pauda pilnīgu atbalstu *OLAF* pieprasījumam pēc papildu amata vietām. Šajā atbalstā jo īpaši tika ņemti vērā jaunie stratēģiskie uzdevumi, kas uzticēti *OLAF*, piemēram, izmeklēšana un operatīvais atbalsts dalībvalstīm saistībā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu, operatīvā sadarbība ar *EPPO*, procesuālo garantiju kontrolierim iesniegto sūdzību izskatīšana un *OLAF* paredzamā iesaistīšanās ilgtermiņa rekonstrukcijas centienos Ukrainas atjaunošanai.

Ir vērts pieminēt, ka 2023. gadā notika arī komitejas regulāra saziņa un sanāksmes ar ES iestādēm un *OLAF* partneriem un ieinteresētajām personām. Tas ne tikai veicināja Komitejas atpazīstamību, bet arī palīdzēja – sadarbības gaisotnē – palielināt informācijas plūsmu un iegūt plašāku atgriezenisko saiti par *OLAF* darbību.

Visbeidzot, komitejas locekļu vārdā vēlos pateikties *OLAF* ģenerāldirektoram par atvērto un patieso viedokļu apmaiņu ar komiteju. Es arī atzīstu vērtīgo atbalstu, ko sekretariāta locekļi, darbojoties tā vadītāja vadībā, sniedza komitejai, neraugoties uz milzīgo darbinieku trūkumu, kas sekretariātā bija 2023. gadā. Šajā sakarā komiteja atzinīgi vērtē Komisijas ģenerālsekretāra centienus nodrošināt, ka sekretariātam būs nepieciešamie cilvēkresursi, lai atbalstītu gan komiteju, gan procesuālo garantiju kontrolieri.

Teresa ANJINHO

Uzraudzības komitejas priekšsēdētāja

Saturs

Lappuse

Priekšvārds ... 2

1. Īsumā par komiteju ... 5

2. Uzraudzības komitejas darbības uzraudzība ... 6

2.1 OLAF budžeta un resursu pārraudzība: atzinums Nr. 1/2023 par OLAF provizorisko 2024. gada budžeta projektu ... 6

2.2 Atzinuma projekts par OLAF un EPPO veiktajām papildu izmeklēšanām ... 6

2.3 OLAF veikto izmeklēšanu ilguma pārraudzība ... 7

2.3.1 Komitejas 2023. gadā saņemtie ziņojumi par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus ... 8

2.4 Komitejas veiktā OLAF iesniegto individuālo sūdzību pārraudzība ... 9

2.5 OLAF pamatnostādņu par izmeklēšanas procedūrām (PIP) pārskatīšana ... 10

3. Sadarbība ... 11

3.1. Sadarbība ar OLAF ... 11

3.2. Attiecības ar ieinteresētajām personām ... 11

4. Administrācija un resursi ... 12

4.1. Uzraudzības komitejas darba metodes ... 12

4.2. Sekretariāts ... 12

4.3. Budžeta jautājumi ... 12

1. **Īsumā par komiteju**

1. Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) Uzraudzības komiteja (tālāk tekstā — "komiteja") ir neatkarīga struktūra, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ([1]) (tālāk tekstā — "*OLAF* regula") nolūkā stiprināt un garantēt *OLAF* neatkarību, regulāri uzraugot *OLAF* izmeklēšanas funkcijas īstenošanu.

2. Komitejā ir pieci neatkarīgi pieaicinātie eksperti (tālāk tekstā — "locekļi"), kurus uz pieciem gadiem, savstarpēji vienojoties, ieceļ Eiropas Parlaments, Padome un Eiropas Komisija ([2]). Locekļi veic savus pienākumus pilnīgi neatkarīgi un nedrīkst ne lūgt, ne pieņemt nevienas valdības vai ES iestādes, struktūras, biroja vai aģentūras norādījumus. Komitejas darbu atbalsta sekretariāts, kas pastāvīgi strādā tās tiešā pakļautībā un neatkarīgi no Komisijas, *OLAF* un citām struktūrām. Sekretariātam ir būtiska nozīme komitejas pārraudzības uzdevumu izpildes sekmēšanā un atbalsta sniegšanā.

3. Ņemot vērā *OLAF* izmeklēšanu raksturu, nav iespējams vērsties ES tiesās pret *OLAF* ģenerāldirektora lēmumu uzsākt vai izbeigt izmeklēšanu ([3]). Tas nozīmē, ka komitejai kopā ar procesuālo garantiju kontrolieri – kurš izskata sūdzības pret *OLAF* par procesuālo garantiju neievērošanu un izmeklēšanai piemērojamiem noteikumiem ([4]) – ir izšķiroša nozīme kā neatkarīgai struktūrai, kurai uzticēts uzraudzīt un kontrolēt veidu, kā *OLAF* veic izmeklēšanu. Līdz ar to komiteja ir privileģētā stāvoklī, jo sniedz ES iestādēm ieskatu *OLAF* darbībā, pamatojoties uz savu pārraudzības funkciju, un dod pārliecību, ka *OLAF* rīkojas savu juridisko pilnvaru robežās un ievēro piemērojamās procesuālās garantijas.

4. Saskaņā ar *OLAF* regulu komitejai ir trejādas funkcijas: i) *OLAF* izmeklēšanas funkciju izpildes regulāra pārraudzība; ii) palīdzība *OLAF* ģenerāldirektoram viņa pienākumu izpildē; un iii) ziņošana ES iestādēm.

5. Konkrētāk, regulāri pārraugot *OLAF* veiktās izmeklēšanas, komitejas mērķis ir nodrošināt, ka:

   (i) nepastāv ārēja iejaukšanās *OLAF* izmeklēšanas funkcijā;

   (ii) visi attiecīgie ģenerāldirektora lēmumi tiek pieņemti, ievērojot likumības un objektivitātes principus, un ir saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un procesuālajām garantijām ([5]).

6. Veicot savus uzdevumus, komiteja: i) iesniedz *OLAF* ģenerāldirektoram **atzinumus** un attiecīgā gadījumā **ieteikumus** par *OLAF* izmeklēšanas darbībām, izmeklēšanu ilgumu un resursiem, kas *OLAF* nepieciešami izmeklēšanu veikšanai; un ii) izstrādā **apsvērumus** saistībā ar *OLAF* pamatnostādņu par izmeklēšanas procedūrām (PIP) projektu. Sniedzot atzinumus un ieteikumus, komiteja nekādā gadījumā neiejaucas notiekošu izmeklēšanu veikšanā.

([1]) 15. panta 2. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.), grozījumi izdarīti ar Regulu (ES, Euratom) 2016/2030 un Regulu (ES, Euratom) 2020/2223. Pieejama tīmekļa vietnē https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:02013R0883-20210117.

([2]) Lai saglabātu komitejā iegūto pieredzi, locekļus nomaina pamīšus atbilstīgi *OLAF* regulai.

([3]) Lieta T-658/17, *Stichting Against Child Trafficking* pret Eiropas Komisiju, ECLI:EU:T:2018:799.

([4]) Skatīt *OLAF* regulas 9.a. panta 8. punktu.

([5]) https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf.

2. **Uzraudzības komitejas darbības uzraudzība**

2.1. ***OLAF budžeta un resursu pārraudzība: atzinums Nr. 1/2023 par OLAF provizorisko 2024. gada budžeta projektu***

7. Ik gadu *OLAF* Uzraudzības komiteja pieņem atzinumu par *OLAF* provizorisko budžeta projektu nolūkā apliecināt ES iestādēm, ka budžeta projektā ir ņemta vērā *OLAF* izmeklēšanas funkcijas neatkarība. Atzinumā ir pausta arī pārliecība, ka *OLAF* rīcībā ir resursi, kas ir pietiekami, lai nodrošinātu efektīvu un iedarbīgu starpiestāžu dienestu krāpšanas apkarošanai. *OLAF* ģenerāldirektors var vēlāk izmantot šo atzinumu attiecībā uz ES budžeta iestādēm un budžeta izpildes apstiprinātājiestādēm.

8. Komiteja 2023. gada 31. maijā nāca klajā ar Atzinumu Nr. 1/2023 par *OLAF* provizorisko 2024. gada budžeta projektu. Tajā tā konstatēja, ka *OLAF* provizoriskais budžets, kas tika palielināts par 4,40 %, atbilst Komisijas pamatnostādnēm par turpmākiem taupības pasākumiem. Tomēr komiteja pauda bažas par minēto pasākumu ietekmi uz *OLAF* cilvēkresursiem, norādot, ka ievērojama darbinieku skaita samazināšana var liegt *OLAF* turpināt pieņemt darbā kvalificētus un specializētus darbiniekus izmeklēšanas un līdzekļu atgūšanas jomā. Komiteja uzskata, ka ir svarīgi, lai *OLAF* rīcībā būtu pietiekami cilvēkresursi, lai uzturētu augstu snieguma līmeni, jo īpaši saistībā ar jaunajiem uzdevumiem, ko *OLAF* bija sācis veikt saistībā ar vairākām stratēģiskām iniciatīvām Eiropas Komisijai. Minētās iniciatīvas ietver izmeklēšanu un operatīvo atbalstu dalībvalstīm saistībā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu, tiesiskuma nosacījumu mehānismu, sadarbību ar *EPPO* un procesuālo garantiju kontrolierim iesniegto sūdzību izskatīšanu.

9. Komiteja arī norādīja – tā kā dalībvalstis ir vienojušās, ka *EPPO* izveidei nebūs finansiālas ietekmes – tieši *OLAF* bija jāuzņemas lielākā finansiālā ietekme cilvēkresursu ziņā. Bija paredzēts, ka *OLAF* līdz 2023. gada janvārim pārvietos 16 papildu amata vietas uz *EPPO* (daļa no kopumā 45 amata vietām, kas tiks piešķirtas *EPPO* izveidei).

10. Ņemot vērā iepriekš minēto un pēc tam, kad komiteja bija izanalizējusi *OLAF* pamatojumu 16 papildu amata vietu pieprasīšanai, tā pauda atbalstu šim pieprasījumam, ņemot vērā jaunos uzdevumus, kas uzticēti *OLAF* (Atveseļošanas un noturības mehānisms, Ukrainas mehānisms, sankcijas un sūdzības procesuālo garantiju kontrolierim). Tā kā *OLAF* 2023. gadā jau bija pārvietojis 16 no savām amata vietām uz *EPPO*, *OLAF* pieprasījums pēc papildu amata vietām tika vairāk uzskatīts par pasākumu, lai kompensētu tā resursu samazināšanos, nevis to neto pieaugumu.

2.2. ***Atzinuma projekts par OLAF un EPPO veiktajām papildu izmeklēšanām***

11. Saskaņā ar *OLAF* regulu *OLAF* var papildināt *EPPO* darbības "nolūkā atvieglot piesardzības pasākumu pieņemšanu vai saukšanu pie finanšu, disciplināras vai administratīvas atbildības" ([6]).

12. Lai gūtu labāku un visaptverošu izpratni par vispārējo satvaru, kādā *OLAF* veic papildu izmeklēšanas, komiteja 2023. gada jūlijā lūdza *OLAF* ģenerāldirektoru iesniegt sarakstu ar: i) visām papildu izmeklēšanām, ko *OLAF* ir sācis kopš *EPPO* regulas pieņemšanas; un ii) informāciju par šo izmeklēšanu norisi. Pamatojoties uz *OLAF* sniegto informāciju, komiteja 2023. gada 20. septembra plenārsēdē nolēma sniegt atzinumu, lai sīkāk izpētītu, kā *OLAF* ir piemērojis attiecīgās tiesību normas par papildu izmeklēšanām un sadarbību ar *EPPO*.

([6]) *OLAF* regulas 12.f. pants.

13. Komiteja 2023. gada decembrī pieņēma atzinuma projektu, kas pēc *OLAF* komentāru saņemšanas tika oficiāli pieņemts 2024. gada februārī ([7]). Komiteja pārbaudīja 70 papildu izmeklēšanas, ko *OLAF* veica no 2021. gada jūnija līdz 2023. gada novembrim, un galveno uzmanību pievērsa slēgtām papildu izmeklēšanām (42 lietas).

14. Komiteja izskatīja šādus jautājumus: i) attiecīgo Eiropas deleģēto prokuroru un *OLAF* izmeklētāju sadarbības veids un pakāpe; ii) regulāra informācijas plūsma starp abām pusēm procesa laikā; iii) atbilstība piemērojamajiem noteikumiem un darba vienošanās noteikumiem, par ko ir vienojušies *OLAF* un *EPPO*; un iv) papildu izmeklēšanas ilgums.

15. Viens no komitejas pirmajiem konstatējumiem bija tāds, ka praksē –ja iepriekšējas neoficiālas informācijas apmaiņas laikā *EPPO* iebilstu pret *OLAF* nodomu sākt papildu izmeklēšanu – *OLAF* šajā sakarā neiesniegtu oficiālu rakstisku pieprasījumu. Līdz ar to *OLAF* ierosinājums un *EPPO* iebildumi pret to nebūtu oficiāli izsekojami.

16. Tāpēc komiteja uzskatīja, ka ir svarīgi, lai *OLAF* vienmēr iesniegtu oficiālu rakstisku priekšlikumu, cenšoties sākt papildu izmeklēšanas sākšanu (izmantojot veidlapas un veidnes, par kurām jau panākta vienošanās ar *EPPO*). Tādējādi tiek nodrošināta: a) pārredzamības principa ievērošana un b) komitejas veikto *OLAF* izmeklēšanas funkciju uzraudzības efektivitāte.

17. Komiteja arī konstatēja, ka 75 % pabeigto lietu papildu izmeklēšanas ilgums bija mazāks par vienu gadu (vidēji astoņi mēneši). Ļoti nedaudzos gadījumos (10–20 %) ilgums pārsniedza vienu gadu objektīvu iemeslu dēļ, piemēram, izmeklējamo jautājumu sarežģītības dēļ, tostarp iesaistīto cilvēku un/vai valstu lielā skaita dēļ.

18. Nobeigumā Komiteja konstatēja, ka šis mehānisms līdz šim ir darbojies tā, kā paredzēts, un nākotnē tiks gūti daudzsološi rezultāti. Komiteja atzinīgi novērtēja gan *EPPO*, gan *OLAF* (un attiecīgi šajās lietās iesaistītos Eiropas deleģētos prokurorus un *OLAF* izmeklētājus) par to centieniem panākt, lai šis jaunais mehānisms būtu veiksmīgs cīņā pret krāpšanu.

19. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem konstatējumiem, komiteja sniedza *OLAF* šādus divus ieteikumus. *Pirmais* ieteikums ir vienmēr izmantot veidlapas un veidnes, par kurām panākta vienošanās ar *EPPO*, lai iesniegtu priekšlikumu par papildu izmeklēšanas sākšanu, pat ja *EPPO* jau ir neoficiāli informējusi *OLAF* par savu nodomu iebilst. *Otrais* ieteikums ir nodrošināt, lai šī procedūra tiktu atspoguļota arī *OLAF* PIP.

20. Komiteja turpinās uzraudzīt *OLAF* papildu izmeklēšanas katru gadu.

2.3. ***OLAF veikto izmeklēšanu ilguma pārraudzība***

21. *OLAF* regulas 7. panta 8. punkts paredz, ka komitejai ir jāanalizē katrs atsevišķs gadījums, ja izmeklēšanas ilgums pārsniedz 12 mēnešus, lai nodrošinātu, ka *OLAF* izmeklēšana tiek veikta nepārtraukti laikposmā, kurš ir samērīgs ar lietas apstākļiem un sarežģītību.

22. Regulāri pārraugot *OLAF* izmeklēšanu ilgumu un jebkādu nepamatotu kavēšanās gadījumu iemeslus, komiteja cenšas pārliecināties par to, vai nav notikusi nekāda ārēja vai iekšēja iejaukšanās objektīvā izmeklēšanā. Ilga izmeklēšana, ko nevar pamatot, var nopietni un negatīvi ietekmēt i) attiecīgās personas procesuālās tiesības un/vai ii) izmeklēšanas pēcpārbaudi. Pārraugot izmeklēšanu ilgumu, komiteja arī pārliecinās, ka *OLAF* efektīvi izmanto piešķirtos cilvēkresursus un finanšu resursus.

([7]) Skatīt Atzinumu Nr. 1/2024: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/9017a135-fe82-4471-84fc-eb7030379e3a_en?filename=Opinion%20on%20CI%20-%20non%20confidential%20v.pdf.

23. Komiteja gadu gaitā īpašu uzmanību ir pievērsusi *OLAF* izmeklēšanas nepārtrauktībai un ilgumam. Pēdējos gados komiteja ir paudusi bažas par to, ka PIP nav skaidru un detalizētu noteikumu par *OLAF* izmeklēšanu ilguma pārvaldību. Šādi noteikumi uzlabotu juridisko noteiktību, savukārt to trūkums neļauj nodrošināt *OLAF* procedūru pārredzamību, jo īpaši attiecīgajām personām.

24. Lai pienācīgi veiktu *OLAF* regulā noteiktos pārraudzības uzdevumus, komitejai ir nepieciešama piekļuve jēgpilnai, visaptverošai, pietiekamai un savlaicīgai informācijai. Jaunajā *OLAF* regulas ([8]) 15. panta 1. punktā ir noteikts, ka komitejai jābūt piešķirtai piekļuve visai *OLAF* informācijai un dokumentiem, ko tā uzskata par nepieciešamiem savu pārraudzības un uzraudzības uzdevumu veikšanai.

25. Pašreizējā darba vienošanās starp *OLAF* un komiteju ([9]) nodrošina komitejai daļēju tiešo piekļuvi ar lietām saistītai informācijai, kas pieejama un reģistrēta *OLAF* lietu pārvaldības sistēmā (*OCM*). Konkrētāk, saskaņā ar darba vienošanās 13. panta 2. punktu komitejai ir jānodrošina pilnīga piekļuve uzsāktajām izmeklēšanām, kas ilgst vairāk nekā 12 mēnešus.

26. Saistībā ar to, gluži tāpat kā katru gadu, komiteja no *OLAF* saņēma informāciju par izmeklēšanām, kas ilgst vairāk nekā 12 mēnešus. Lai labāk saprastu, kāpēc atsevišķas izmeklēšanas prasa ilgu laiku, komiteja 2022. gada beigās nolēma galveno uzmanību pievērst *OLAF* izmeklēšanām, kas ilgst vairāk nekā 36 mēnešus. Šo lietu uzraudzība turpinās. Vienlaikus komiteja turpina apsvērt, kā vislabāk nodrošināt, lai tās veiktā to *OLAF* izmeklēšanu uzraudzība, kas ilgst vairāk nekā 12 mēnešus, būtu pēc iespējas efektīvāka un visaptverošāka.

2.3.1. *Komitejas 2023. gadā saņemtie ziņojumi par izmeklēšanām, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus*

27. Ja izmeklēšanu nevar pabeigt 12 mēnešu laikā pēc tās uzsākšanas, *OLAF* regulas 7. panta 8. punktā ([10]) *OLAF* ģenerāldirektoram ir noteikts pienākums iesniegt formālu ziņojumu komitejai 12 mēnešu laikā pēc izmeklēšanas uzsākšanas un pēc tam ik pēc sešiem mēnešiem. Šajos ziņojumos *OLAF* norāda iemeslus, kāpēc izmeklēšana nav pabeigta, un attiecīgā gadījumā ([11]) – korektīvos pasākumus, kas veicami, lai paātrinātu izmeklēšanas gaitu, kā arī plānoto pabeigšanas termiņu.

28. Komiteja 2023. gadā no *OLAF* saņēma 620 ziņojumus par 404 individuālām lietām, kuru izmeklēšanas ilgums pārsniedz 12 mēnešus. 53,47 % no visām paziņotajām lietām tika izmeklētas ilgāk nekā 24 mēnešus (1. attēls). *OLAF* izmeklēšanu iedalījums pa nozarēm ir redzams 2. attēlā.

([8]) Grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2223 (2020. gada 23. decembris), ar kuru groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 attiecībā uz sadarbību ar Eiropas Prokuratūru un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai izmeklēšanas efektivitāti (OV L 437, 28.12.2020., 49. lpp.).

([9]) Darba vienošanās starp *OLAF* un *OLAF* Uzraudzības komiteju: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2021-10/OLAF%20SC%20WA%20signed.pdf.pdf.

([10]) Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 7. panta 8. punktā ir noteikts: "Ja izmeklēšanu nevar pabeigt 12 mēnešos pēc tās sākšanas, ģenerāldirektors pēc minētā 12 mēnešu laikposma beigām un pēc tam ik pēc sešiem mēnešiem ziņo Uzraudzības komitejai, minot iemeslus un attiecīgā gadījumā plānotos korektīvos pasākumus, kuru mērķis ir paātrināt izmeklēšanas gaitu."

([11]) Vārdi "attiecīgā gadījumā" *OLAF* regulas 7. panta 8. punkta tekstā tika iekļauti ar grozījumu Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2223.

1. attēls

2. attēls

2.4. *Komitejas veiktā OLAF iesniegto individuālo sūdzību pārraudzība*

29. Tāpat kā ik gadu, komiteja saņēma divreiz gadā izdotos ziņojumus un attiecīgos dokumentus par individuālajām sūdzībām, kuras izskatīja *OLAF*. Ģenerāldirektors 2023. gadā informēja komiteju, ka *OLAF* kopumā izskatīja trīs sūdzības. Ģenerāldirektors arī sniedza pārskatu par sūdzībām, ko izskata Eiropas Ombuds. *OLAF* nodrošināja automātisku piekļuvi attiecīgajām lietām *OLAF* lietu pārvaldības sistēmā, kas ietver visus attiecīgos dokumentus un informāciju ([12]). Komiteja koncentrējās uz trim sūdzībām, kuras *OLAF* tieši izskatīja 2023. gadā (vienu sūdzību iesniedza liecinieks un divas – personas, uz kurām attiecas *OLAF* izmeklēšana).

30. Pirmajā sūdzībā, ko iesniedza liecinieks, iesniedzējs apgalvoja, ka *OLAF* nav veicis izmeklēšanu saprātīgā termiņā. Atbildē sūdzības iesniedzējam *OLAF* norādīja, ka piemērojamie noteikumi nav pārkāpti un ka *OLAF* veica izmeklēšanu nepārtraukti un saprātīgā termiņā. Komiteja norāda, ka *OLAF* sniedza pietiekamus paskaidrojumus, lai pamatotu izmeklēšanas ilgumu. Konkrētāk, *OLAF* atsaucās uz lietas sarežģītību, izmeklēšanas priekšmeta sensitīvo raksturu, ievāktās informācijas apmēru un daudzām veiktajām izmeklēšanas darbībām. Komiteja norāda, ka tas pats liecinieks arī iesniedza sūdzību Eiropas Ombudam par izmeklēšanas ilgumu un ka ombuds neatrada pamatu sākt izmeklēšanu par *OLAF* izmeklēšanas iespējamo ilgumu.

([12]) Saskaņā ar *OLAF* un Uzraudzības komitejas darba vienošanās 6. panta 2. punktu.

31. Otrajā *OLAF* izskatītajā sūdzībā attiecīgā persona lūdza *OLAF* aizstāt vadošo izmeklētāju izmeklēšanas objektivitātes trūkuma dēļ. Pēc *OLAF* noraidošās atbildes attiecīgā persona iesniedza sūdzību procesuālo garantiju kontrolierim. Kontrolieris pašlaik izskata šo jautājumu.

32. Pēdējā sūdzībā attiecīgā persona izvirzīja šādus apgalvojumus pret *OLAF*: i) *OLAF* esot pārkāpis *OLAF* regulas 9. panta 4. punktu, jo pirms izmeklēšanas pabeigšanas tas neesot devis sūdzības iesniedzējam iespēju komentēt faktus, kas vērsti pret viņu; un ii) *OLAF* esot pārkāpis *OLAF* regulas 10. panta 3b punkta, jo tas neesot nodrošinājis attiecīgajai personai piekļuvi galīgajam ziņojumam par lietu. Pamatojoties uz *OLAF* regulas 9. panta 4. punktu un nepieciešamību saglabāt izmeklēšanas konfidencialitāti, ģenerāldirektors nolēma atlikt attiecīgās personas tiesības komentēt faktu kopsavilkumu (tiesības tikt uzklausītam). Komiteja norāda, ka *OLAF* rīkojās saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem un procedūrām un ka *OLAF* lēmums bija pamatots ar nepieciešamību saglabāt izmeklēšanas konfidencialitāti.

33. Komiteja arī norāda, ka visās iepriekš minētajās sūdzībās *OLAF* ir sniedzis pietiekamus paskaidrojumus attiecībā uz visām sūdzībām un rīkojies atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punkta c) apakšpunktā noteiktajam "pārvaldes pienākumam pamatot savus lēmumus".

2.5. *OLAF pamatnostādņu par izmeklēšanas procedūrām (PIP) pārskatīšana*

34. Pēc *OLAF* regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 pārskatīšanas, grozot Regulu (ES, Euratom) 2020/2223), *OLAF* nolēma grozīt esošās PIP nolūkā transponēt regulas jaunos noteikumus jaunajās iekšējās pamatnostādnēs un izveidot skaidru un saskaņotu sistēmu visām izmeklēšanas, atbalsta un koordinācijas darbībām. *OLAF* skaidroja komitejai, ka šis pārskatīšanas process ir ticis īstenots divos atsevišķos posmos.

35. Pirmajā posmā pārskatīšana attiecās tikai uz to, kas bija noteikti nepieciešams, lai saskaņotu PIP ar grozījumiem, kuri ieviesti ar Regulu 2020/2223, un *EPPO* darbības uzsākšanu. Šis posms ir noslēdzies, un jaunās PIP stājās spēkā 2021. gada 11. oktobrī. Komiteja savos apsvērumos par PIP pārskatīšanu 2022. gada 17. augustā *OLAF* ģenerāldirektoram skaidri norādīja, ka atzinumu par pārskatītajiem PIP tā sniegs tikai tad, kad būs pabeigts pārskatīšanas procesa otrais posms ([13]).

36. *OLAF* pabeidza pārskatīšanas otro posmu 2023. gada jūnija beigās, un pēc tam PIP projekts tika iesniegts Uzraudzības komitejai oficiālu apsvērumu sniegšanai ([14]). Šīs oficiālās apspriešanās ietvaros pārskata periodā notika konstruktīva agrīna viedokļu apmaiņa starp *OLAF* un komiteju. Šīs apmaiņas mērķis bija ļaut komitejai palīdzēt *OLAF* ģenerāldirektoram viņa pienākumu izpildē ([15]).

37. Šīs viedokļu apmaiņas rezultātā komiteja un *OLAF* rīkoja vairākas sanāksmes un veica turpmāku viedokļu apmaiņu par turpmāko PIP saturu. Komiteja veica dažu konkrētu noteikumu rūpīgu analīzi un 2023. gada 28. jūlijā *OLAF* ģenerāldirektoram nosūtīja paziņojumu, kurā tā izklāstīja savus sākotnējos viedokļus par dažiem svarīgiem jautājumiem, tostarp par PIP detalizētības pakāpi un to struktūru.

38. *OLAF* 2023. gada 24. novembrī iesniedza PIP projektu pārskatīto galīgo redakciju. Komiteja plāno 2024. gada laikā sniegt savus apsvērumus par PIP projektu.

([13]) *OLAF* regulas 17. panta 8. punkta pēdējais teikums.
([14]) Komitejas apsvērumi par jauno PIP projektu ir iekļauti komitejas atzinuma projektā, kas jāpieņem tuvākajās nedēļās.
([15]) Skatīt *OLAF* regulas 37. apsvērumu.

3. **Sadarbība**

3.1. ***Sadarbība ar OLAF***

39. Komiteja 2023. gadā nostiprināja ražīgo sadarbību ar *OLAF*, uzturot atklātu un jēgpilnu dialogu ar *OLAF* ģenerāldirektoru.

40. Komiteja turpināja ieviesto praksi aicināt uz savām ikmēneša sanāksmēm *OLAF* ģenerāldirektoru un darbiniekus nolūkā apspriest visus komitejas un *OLAF* darbā svarīgos jautājumus un saņemt par tiem informāciju. Komitejas un sekretariāta locekļi rīkoja arī oficiālas un neoficiālas sanāksmes ar *OLAF* vadību un darbiniekiem komitejas darba sagatavošanas ietvaros.

41. Šajās sanāksmēs un viedokļu apmaiņā *OLAF* informēja komiteju par vairākiem šķēršļiem, ar kuriem tas saskaras izmeklēšanās, kurās iesaistīti noteiktu iestāžu locekļi, un izmeklēšanās par iespējamu uzmākšanos Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās. Komiteja ir nolēmusi izskatīt šos divus jautājumus un 2024. gadā sniegs atzinumu par abiem jautājumiem.

42. Saskaņā ar *OLAF* regulas noteikumiem un ieviesto darba praksi komiteja no *OLAF* saņēma šādus ziņojumus: i) ziņojumus par izmeklēšanām, kuras ilgst vairāk nekā 12 mēnešus; ii) ziņojumus, kuros *OLAF* ieteikumi, kas sniegti kopš 2013. gada 1. oktobra, netika ņemti vērā un par kuriem *OLAF* saņēma atbildes no attiecīgajām iestādēm 2022. gada ikgadējā uzraudzības pasākumā, ko komiteja saņēma 2023. gada 8. jūnijā; iii) ziņojumus par *OLAF* iesniegtajām sūdzībām par procesuālajām garantijām notiekošajās *OLAF* izmeklēšanās; iv) ziņojumus par lietām, kurās informācija ir nosūtīta valsts tiesu iestādēm; un v) ziņojumus par atlikšanu saskaņā ar *OLAF* regulas 4. panta 6. punktu.

3.2. ***Attiecības ar ieinteresētajām personām***

43. Komiteja atskaitās tām ES iestādēm, kas iecēlušas tās locekļus, un ir arī partnere dialogā ar ES iestādēm. Komiteja ziņo ES iestādēm par savu darbību, tā var sniegt atzinumus pēc to pieprasījuma, tā sagatavo ziņojumus par izmeklēšanas jautājumiem un apmainās viedokļiem ar tām politiskā līmenī ([16]).

44. Komiteja uzskata, ka ir svarīgi regulāri sazināties ar ES iestādēm un *OLAF* partneriem un ieinteresētajām personām nolūkā uzlabot informācijas plūsmu un saņemt atsauksmes par *OLAF* darbību. Komiteja un tās sekretariāts regulāri sazinājās ar: i) budžeta un administrācijas komisāru, kas atbild par *OLAF* (piedalīšanās komitejas plenārsēdē 2023. gada 16. maijā); ii) Komisijas ģenerālsekretāru (piedalīšanās komitejas plenārsēdē 2023. gada 14. novembrī); iii) Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komiteju (*CONT*) (priekšsēdētāja iepazīstināšana ar komitejas 2022. gada ziņojumu 2023. gada 27. jūnijā un visu Uzraudzības komitejas locekļu prezentācija 2023. gada 20. septembrī) un iv) Padomes darba grupu krāpšanas apkarošanai (*GAF*) (priekšsēdētāja iepazīstināšana ar 2022. gada ziņojumu 2023. gada 21. jūnijā). Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienesta (*AFCOS*) referents aktīvi piedalījās *AFCOS* 10. sanāksmē Viļņā, Lietuvā (2023. gada 18. un 19. oktobrī).

45. Procesuālo garantiju kontroliere tika uzaicināta uz komitejas 2023. gada 21. septembra plenārsēdi, kurā viņa iepazīstināja ar savu 2022. gada darbības pārskatu.

([16]) Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 15. panta 1. punkts: "Uzraudzības komiteja ģenerāldirektoram sniedz atzinumus, tostarp attiecīgos gadījumos ieteikumus par, *inter alia*, resursiem, kas nepieciešami Biroja izmeklēšanas funkcijas veikšanai, par Biroja prioritātēm izmeklēšanas jomā un par izmeklēšanas ilgumu. Minētos atzinumus var sniegt pēc komitejas iniciatīvas, pēc ģenerāldirektora pieprasījuma vai kādas **iestādes, struktūras, biroja vai aģentūras pieprasījuma**, vienlaikus tomēr netraucējot veicamo izmeklēšanu gaitu. […]
[...] Iestādēm, struktūrām, birojiem vai aģentūrām iesniedz saskaņā ar trešo daļu sniegto atzinumu kopiju."

46. Komiteja arī piedalījās ikgadējā iestāžu viedokļu apmaiņā par *OLAF*, kas notika 2023. gada 25. oktobrī. Komiteja aktīvi piedalījās minētajā sanāksmē, īpaši uzsverot, cik svarīgi ir nodrošināt ciešu sadarbību starp *OLAF*, no vienas puses, un *EPPO*, *Eurojust*, Eiropolu un Eiropas Revīzijas palātu, no otras puses. Komiteja uzsvēra, ka šī sadarbība ir būtisks elements cīņā pret krāpšanu, kas saistīta ar ES finanšu interesēm Ukrainā, un to sankciju efektivitāti, kuras ES jau ir noteikusi trešām valstīm.

47. Turklāt komiteja sniedza palīdzību Komisijai *OLAF* augstākā līmeņa amatpersonu atlases procedūrās. Tās locekļi piedalījās arī Komisijas Padomdevējas komitejas amatā iecelšanas jautājumos sanāksmēs.

4. **Administrācija un resursi**

4.1. ***Uzraudzības komitejas darba metodes***

48. Komiteja 2023. gadā noturēja 12 plenārsēdes jauktā veidā vai pilnībā tiešsaistē ([17]). Uzraudzības komiteja iecēla referentu katrā svarīgajā jautājumā, ko tā pārbaudīja. Referenti sadarbībā ar sekretariātu gatavoja ziņojumu projektus apspriešanai plenārsēdēs. Priekšsēdētājs, referenti un sekretariāta locekļi arī regulāri tikās, lai risinātu konkrētus jautājumus.

4.2. ***Sekretariāts***

49. 2023. gadā sekretariāts turpināja atbalstīt komitejas locekļus pienākumu izpildē, palīdzot palielināt *OLAF* neatkarību. Komiteja 2023. gada novembrī rīkoja viedokļu apmaiņu ar ģenerālsekretāru par resursu trūkumu sekretariātā. Šie resursi ir vajadzīgi, lai atbalstītu gan Uzraudzības komiteju, gan procesuālo garantiju kontrolieri un saglabātu nepieciešamo uzdevumu nošķiršanu starp abām struktūrām. Komiteja uzsvēra, ka 2023. gadā tās spēju veikt savus uzdevumus būtiski mazināja darbinieku trūkums sekretariātā, kas arī bija iesaistīts tajā, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti termiņi, kuri noteikti procesuālo garantiju kontrolierim sūdzību izskatīšanai pret *OLAF*. Tāpēc komiteja mudināja ģenerālsekretāru pieņemt un īstenot nepieciešamos organizatoriskos pasākumus, lai nodrošinātu, ka sekretariātam ir pietiekami cilvēkresursi komitejas lomas atbalstam. Sekretariāts, gluži tāpat kā visa Komisija, 2023. gadā turpināja darboties jauktā veidā – gan klātienē, gan tiešsaistē – un īstenoja ar Uzraudzības komiteju saskaņoto darba programmu.

50. Sekretariāts joprojām ir administratīvi pievienots (kopš 2017. gada marta) Eiropas Komisijas Atalgojuma un individuālo tiesību birojam (*PMO*), lai gan tas atrodas atsevišķā drošības zonā *OLAF* telpās. Uzraudzības komiteja iepriekš vairākkārt ir paudusi šaubas par to, vai tās sekretariāta "hibrīdā" piesaiste *PMO* ir tai vispiemērotākā vieta.

51. Komiteja atkārtoti pauž viedokli, ka, ņemot vērā sekretariāta ikdienas mijiedarbību ar *OLAF* darbiniekiem Komitejas pastāvīgo pārraudzības uzdevumu veikšanas nolūkā, piemērota vieta *OLAF* drošības zonā sniegtu iespēju sekretariātam strādāt efektīvāk.

4.3. ***Budžeta jautājumi***

52. Komitejas budžets 2023. gadam bija 200 000 EUR. Līdz 2023. gada beigām faktiski izmaksātā summa bija 179 241,67 EUR, kas ir aptuveni 90 % no kopējās summas.

53. Par izdevumiem atbildīgais kredītrīkotājs ar pastarpināti deleģētām pilnvarām ir *PMO* direktors.

([17]) No 2023. gada janvāra līdz decembrim.